

AIB-ÁLL-3/2011.
(AIB-ÁLL-3/2010-2014.)

J e g y z ő k ö n y v *

az Országgyűlés **Alkotmányügyi, igazságügyi és ügyrendi bizottsága**
2002-2010 közötti államadósság-növekedés okait vizsgáló albizottságának
2011. november 14-én, hétfőn, 8 óra 30 perckor
az Országház főemelet 58. számú tanácstermében
megtartott üléséről

---

*A jegyzőkönyv eredeti hitelesített példánya az Országgyűlés Levéltárában megtalálható.

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Elnöki bevezető, a napirend elfogadása</i>	5
<i>A szakértői jelentés megvitatása</i>	5
<i>Az elnök bevezetője</i>	5
<i>Hozzászólások, reflexiók</i>	6
<i>Szavazás a felmerült indítványokról</i>	13

Napirendi javaslat

1. A szakértői jelentés megvitatása
2. Egyebek

Az ülés résztvevői

Az albizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Dr. Cser-Palkovics András** (Fidesz), az albizottság elnöke

Dr. Mátrai Márta (Fidesz), az albizottság alelnöke

Dr. Steiner Pál (MSZP), az albizottság alelnöke

Dr. Gruber Attila (Fidesz)

Dr. Varga István (Fidesz)

Dr. Gyüre Csaba (Jobbik)

Pősze Lajos (független)

Helyettesítési megbízást adott

Dr. Budai Gyula (Fidesz) dr. Cser-Palkovics Andrásnak (Fidesz)

Dr. Gruber Attila (Fidesz) megérkezéséig dr. Varga Istvánnak (Fidesz)

Pősze Lajos (független) megérkezéséig dr. Mátrai Mártának (Fidesz)

(Az ülés kezdetének időpontja: 8 óra 30 perc)

Elnöki bevezető, a napirend elfogadása

DR. CSER-PALKOVICS ANDRÁS (Fidesz), az albizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Tisztelettel köszöntök mindenkit. Megkezdjük az albizottság ülését.

A helyettesítés rendje a következő: Mátrai Márta helyettesíti Pösze Lajos képviselő urat, jómagam Budai Gyula képviselő urat, Varga képviselő úr pedig Gruber Attilát helyettesíti.

Kérdezem, a kiküldött napirendhez van-e valakinek kérdése, észrevétele. *(Nincs jelentkező.)* Nem látok ilyet.

Kérem, döntsünk a napirendi javaslat elfogadásáról. Ki az, aki elfogadja? *(Szavazás.)* 7 igennel, egyhangúlag elfogadta a bizottság a mai napirendjét.

A szakértői jelentés megvitatása

Az elnök bevezetője

A szakértői jelentés megvitatása az elfogadott munkaterv szerint a mai bizottsági ülésünk témája.

A szakértői jelentést – amelynek elkészítését ezúton is megköszönöm – képviselőtársaim megkapták. Ebben, azt gondolom, mindazon kérdésekre próbált a szakértő kitérni, amelyet mi feladatul kaptunk a Számvevőszéki és költségvetési bizottságtól, természetesen az alkotmányügyi bizottságon keresztül.

Amire felhívom a bizottsági tagok figyelmét, az az, hogy a szakértői is azt javasolja, illetve az eredetileg elfogadott jelentésből is az olvasható ki, hogy a 2002-2010 közötti időszakot nem egy egységes egészként érdemes átgondolni, hanem három, illetve négy kormányzati időszakot akár egyenként, külön-külön is érdemes megvizsgálni. A szakértői jelentés ebben a tekintetben különbséget is tesz ezen időszakok között. A 2002-2006-os, illetve a 2009-2010-es időszakot külön veszi, és azt gondolom, ezt érdemes így tenni, hiszen az ottani esetlegesen elkövetett hibák politikai, gazdaságpolitikai hibának tekinthetők, amiről ráadásul mindenkinek lehet különböző véleménye, akár szakmai, akár jogi, akár pénzügyi, akár politikai értelemben. Amit én is és a szakértői anyag is érdekesebb időszaknak tekint, az a kettő közötti időszak, és azt emeli ki – és ez a nyilvánosságra került dokumentumok, beszédek alapján, az akkori miniszterelnök által elmondott és nyilvánosságra került őszi beszéd alapján is nyilvánvaló –, saját maga is megállapításokat tesz erre az időszakra vonatkoztatva. Az én problémafelvetésem a mai bizottsági ülésre is és majd a jelentéstervezetben is erre az időszakra fog elsősorban vonatkozni, és abból a megfontolásból, hogy mi történik akkor, és fölvet-e felelősségi kérdéseket az, ha egy miniszterelnök nyilvánvalóan és tudatosan a nyilvánosságot és azokat az országgyűlési képviselőket is adatok, tények meghamisításával tévedésbe ejti és tartja, akiket egyébként arra kér, hogy bizonyos kérdésekben, például a költségvetés benyújtása és elfogadása tekintetében döntéseket hozzanak. Én itt érzem azt a momentumot, amely túlmutat, túlmutathat azon a politikai felelősségen, amiről egyébként a szakértői anyag is megállapítja, hogy felelősségnek, felelősségre vonásnak jogi értelemben nem vagy csak nagyon szűk értelemben vehető.

Ezzel bocsátom a szakértői anyagot vitára, és kérem képviselőtársaimat, hogy akár a Számvevőszéki és költségvetési bizottság jelentése, akár pedig az asztalunkon fekvő szakértői jelentés alapján fogalmazza meg mindenki, amilyen véleménye van.

Varga képviselő úrnak adom meg a szót.

Hozzászólások, reflexiók

DR. VARGA ISTVÁN (Fidesz): Teljesen egyetértek azzal, amit elnök úr elmondott, és nagyon jó ez az anyag, amelyet most megkaptunk, amely szó szerint azt fogalmazza meg, amit ma én napirend előtt fogok ugyanúgy elmondani, nevezetesen a 3. oldal: „Úgy véljük, hogy a fenti pénzügyi és adatszolgáltatási szabályzatok megszegése nem feltétlenül kell hogy politikainak nevezett felelősség szintjén rekedjen meg, amennyiben annak büntető anyagi oldali feltételei fennállnak, a jelzett szabályok megsértése a Btk. szerint szankcionálható.” Ahogyan erről már beszéltünk, a büntető törvénykönyvben két különös részi törvényi tényállás van, ami ezzel kapcsolatosan alkalmazható: a hűtlen kezelés, illetve amit a szakértő az adatszolgáltatással kapcsolatos Btk. 278. §-ába ütközően is megnevez. Az Európai Közösség költségvetésével kapcsolatosan ezzel nem kívánok foglalkozni. Tehát van büntetőjogi különös részi törvényi tényállás.

Az egy másik kérdés, hogy én a magyar politikatörténetben nem emlékszem még olyan miniszterelnökre, egyrészt aki ennyire alulmúlta magát, de másrészt arra nem emlékszem, hogy valaki a nyilvánosság előtt vagy nyilvánosságra hozatalra elmondja, hogy tulajdonképpen tökéletesen tisztában volt azzal, hogy itt költségvetési főösszeg- és mérleghamisításról van szó, és hogy itt hazudtak éjjel-nappal. Legyen szabad idéznem az elhíresült őszi beszédből – nem a vulgáris részét, mert az az én gyerekszobám méreteit meghaladná, hanem inkább a következőt –, azt mondja volt miniszterelnökünk, az új pártvezér: „Az isteni gondviselés, a világgazdaság pénzbősége, meg trükkök százai, amiről nyilvánvalóan nektek nem kell tudni, segített, hogy ezt túléltek. Nincs tovább! Nincsen!” Nem akarom továbbmondani.

Én tehát azt gondolom, hogy a büntetőjogi felelősséggel kapcsolatos javaslatot, ha elkészül a szakértői vélemény és megvan a jelentés, a főbizottságnak tudjuk továbbítani. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Alelnök asszonynak adom meg a szót.

DR. MÁTRAI MÁRTA (Fidesz): Köszönöm a szót. Tisztelt Bizottság! Tisztelt Elnök Úr! Én is ugyanazt gondolom róla, mint amit Varga képviselőtársam elmondott, hiszen akkor, amikor elolvastuk a számvevőszéki bizottság jelentését, már abból is világosan kitűnt, amikor itt a kísérőlevélben megfogalmazza: akik ezt a bűnt elkövették, Magyarországgal szemben felelősséggel tartoznak. Nyilvánvaló, hogy a mi bizottságunk volt az, amelyik a büntető törvénykönyv hatálya alá tartozó cselekményeket, akár gondatlanul, akár szándékosan elkövetettekről van szó, megnézte jogi szempontból, és azt hiszem, erre tekintettel rendkívül alaposnak mondható ez a szakértői vélemény, pontosan úgy támaszkodva arra, amit Varga képviselőtársam elmondott. S nyilvánvalóan nem a mi feladatunk eldönteni, hogy a büntető törvénykönyv melyik szakaszának hatálya alá tartozik, de azt hiszem, nagyon beszédes maga ez a szakértői vélemény, amely a további munkánkat nagymértékben megkönnyíti.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, alelnök asszony. Gyüre Csaba képviselő úrnak adom meg a szót.

DR. GYÜRE CSABA (Jobbik): Köszönöm szépen a szót, elnök úr. Tisztelt Bizottság! Mi is köszönettel vettük ennek a szakértői anyagnak az elkészültét. S valóban csatlakozván az előttem szólókhöz a tekintetben, hogy alapos, de én azt mondanám, hogy ez egy bizonyos részben mély alaposítást jelent, bár itt felvetődik annak a kérdése, hogy a bizottságunk milyen célból is jött létre. (Dr. Steiner Pál megérkezik az ülésre.) Mert a tekintetben alapos valóban a jelentés, hogy nagyon szépen összeszedi a jogszabályi háttérrel, hogy mik azok a

jogszabályok, egyrészt Btk.-s jogszabályok, másrészt az államháztartási törvényre vonatkozó jogszabályok, amelyek ebben a kérdéses időszakban, 2002-2010 között vonatkozhatnak a miniszterelnökre, a pénzügyminiszterre, esetleg a pénzügy más területein dolgozókra. Ez nagyon szépen össze van szedve, e tekintetben alapos.

Azonban összességében, ha azt akarjuk megnézni, hogy miből is adódott ez az államadósság-növekedés ebben a kérdéses időszakban, amikor is kiugróan magas volt, talán a valaha mért legmagasabb államadósság-növekedés volt ebben az időszakban, akkor ez a szakértői vélemény e tekintetben semmilyen támpontot nem ad számunkra az eligazodásban, és a bizottság e szakértői vélemény alapján nem fogja tudni konkrétan azt meghatározni, hogy mi miatt növekedett meg ily mértékben az államadósság. És szerintem a mi albizottságunk erre nem is alkalmas, hiszen ez az alkotmányügyi bizottságból létrejövő albizottság, egy ilyen bizottság albizottságként vagy eseti bizottságként vagy vizsgálóbizottságként abban az esetben tudna érdemi munkát végezni, amennyiben a gazdasági és költségvetési bizottságokkal közösen hozna létre az alkotmányügyi bizottság ilyen bizottságot. Én erre is gondoltam, hogy talán erre is javaslatot kellene tenni a bizottság zárójelentésében, hogy hozzunk létre egy ilyen bizottságok közötti bizottságot, amelyben valóban a költségvetési szakemberek is, együtt a jogász szakemberekkel, tudják vizsgálni az államadósságnak a tényleges okait.

Annyit még felelnék Varga István képviselőtársamnak, aki mondja, hogy Gyurcsány Ferenc végül is nyilvánosságra hozta, és ott van a kitűnő vádbeszéd, hát igen, nyilvánosságra hozta Gyurcsány Ferenc, de ő nem a nyilvánosságra hozás szándékával tette ezt az őszi beszéd elmondásakor, hiszen ő kifejezetten szűk körben, egy belső körnek, a nyilvánosság kizárásával tette meg; az már nyilván nem tőle függött, hogy ez később nyilvánosságra került, de a szándéka egyértelműen nem erre irányult. És azokat a kijelentéseket, amelyeket a balatonőszödi beszédében ő elmondott, a sajtó nyilvánossága előtt, nyilvános eseményeken soha nem ismerte el, illetve azokat igyekezett mindig is elmismásolni úgymond. Nemhiába mondta azt, amire már Varga István képviselőtársam is hivatkozott, hogy trükkök százait követték el; ezt tette minden nyilvános szereplése során. Talán ez volt az egyetlen, amikor azt gondolta, hogy zárt ajtók mögött elmondja az igazat.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, képviselő úr. Javaslatként értékelem már az egyéb albizottságok, illetve bizottságok közötti bizottság létrehozására vonatkozó indítványt, valamint utalni szeretnék rá, hogy egyrészt a mi albizottságunk feladata a jogi felelősség keretében fogalmazható meg, és természetesen annak szem előtt tartásával, hogy nem vagyunk sem vádhatóság, sem bíróság. Viszont az a vizsgálati jelentés, amelyet a Számvevőszéki és költségvetési bizottság készített és küldött meg az alkotmányügyi bizottság számára is, annak az 5. oldala egyértelműen azt mondja: „A hiány kialakulásában nagy szerepet játszott az, hogy a költségvetés tervezése során a kiadásokat rendre alultervezték, a bevételeket felültervezték. Ezeket az adathamisításokat, illetve a szándékos tervezési hibákat év végi költségvetés-módosításokkal próbálták kiigazítani, ami nagymértékben rontotta a gazdaságpolitika hitelességét, és fokozta a piaci szereplők bizalmatlanságát.” Azt gondolom, maga az albizottság, illetve a Számvevőszéki és költségvetési bizottság foglalkozott az államadósság alakulásának mértékével és az odavezető okokkal, és pont ezekre az okokra kérdez rá az alkotmányügyi bizottságon keresztül a mi albizottságunkra, hogy jogi értelemben vet-e, vethet-e föl felelősségi kérdéseket.

Kérdezem, van-e olyan indítvány, amelyet akár a szakértői jelentéssel kapcsolatban, akár pedig az ez alapján elkészíthető albizottsági jelentéstervezettel kapcsolatban még képviselőtársaim tenni kívánnak. Steiner alelnök úrnak adom meg a szót.

DR. STEINER PÁL (MSZP): Tisztelt Elnök Úr! Köszönöm a szót. Tisztelt Bizottság! Én nem ezzel az előttünk fekvő irománnyal foglalkoznék, mert azt gondolom, ez az iromány önmagában nem megalapozott, és az a vita, hogy ezt az irományt kritizáljam, nem vinné előbbre az ügyet.

Az első dolog, amit szeretnék megemlíteni, amely álláspontot már korábban is képviseltem, hogy ez az albizottság kompetenzavarban van. Ugyanis ahhoz, hogy ez egyáltalán létrejöjjön, előtte olyan elemző munkát kellett volna elvégezni, amely felveti annak a lehetőségét, hogy legyen egy ilyen albizottság. De miután az államadósság kérdése valóban olyan kérdés, amely egyrészt sajnos az aktuálpolitika tárgyát képezi, másrészt pedig olyan széles körű vélemények kapcsolódnak hozzá, amelynek alapján nagyobb társadalmi érdeklődésre tart számot, ezért abban partnerek lettünk volna – vagy lennének most is –, ha ez az albizottság megpróbálna valami olyan típusú vizsgálódást előkészíteni, amelynek alapján bizonyos következtetések megállapíthatók.

Én az elmúlt napokban – miközben persze közgazdasági végzettségem nincs, és ezeket a szövegeket nehezen értelmezem; persze minden jelen lévő ügyvédkollégám kiválóan számol, nekem, megmondom őszintén, az egyik szempontom ez volt a jogi karra való jelentkezésnél annak idején, hogy a négy alapművelet meg a munkadíj az én szintem. *(Dr. Varga István: Ez fontos. – Derültség.)* Ezért én nem szeretnék vitatkozni valószínűségszámítás tudoraival meg gazdaságtörténet tudoraival, de kétségtelen, az célszerű lenne, ha egyáltalán megnéznék, hogy az államadósság hogyan alakul Európában, mit mondanak erre a szakértők. Célszerű lenne meghívni ennek a bizottságnak az ülésére olyan szakértőket, akik az államadósság kérdésének, makrogazdasági és államháztartási kérdéskörnek kiváló szakértői. *(Pöszte Lajos megérkezik az ülésre.)* Célszerű lenne megnézni azt, és így egy bizonyos körre lehetne tenni javaslatot, akár a volt pénzügyminiszterek és a jelenlegi pénzügyminiszter, akár a volt miniszterelnökök és a jelenlegi miniszterelnök, hogy a kontinuitásában hogyan alakul az államadósság. *(Dr. Gruber Attila megérkezik az ülésre.)* És célszerű lenne megnézni az európai gyakorlatot is, mert az általam megismert anyagokból az állapítható meg, hogy Európában nem extrém a magyar államadósság mértéke. Más gazdasági modellek és más gazdasági szerkezetek is vannak; önmagában az államadósság egy közgazdasági eszköz, és ebből következően célszerű lenne, ha a bizottság – kétségkívül némi képzeleti jelleggel is – meghallgatna ilyen tájékoztatókat.

S végül, ami pedig a büntetőjogi felelősségre vonást illeti, én ezt a jelenlegi jogrendben – természetesen ha túllépünk ennek a keretein, az egy más ügy, de a jelenlegi jogrendben – elképzelhetetlennek tartom, hogy államadósság képzése legyen egy elkövetési magatartás; most nem szeretnék hosszabb büntetőjogi elemzésekbe belemenni. Amik pedig ebben az anyagban példaként föl vannak sorolva, annak pedig semmi köze nincs az államadóssághoz. Ezek példálózó, esetleges konkrét ügyek, az izlandi miniszterelnöktől kezdve más európai példákon keresztül. Arról nem is beszélve, hogy az ügyeket csak a maguk konkrétságában lehet vizsgálni. Tehát először is azt kellene bizonyítani, hogy van-e alapja a nullum crimen sine lege elve megsértésének, van-e erre egyáltalán törvényi hely, hogy ilyen alapon elkezdjük gondolkodni.

Tehát ha a tisztelt többség úgy gondolja, hogy az államadósság kérdéskörét érdemes lenne jobban megvizsgálni, akkor én ebben pártom és frakcióm részéről szívesen részt veszek. Ezek lennének a javaslataim. Ez pedig magában hordozza azt is, hogy ezt a bizottsági munkát nem lehet ez alatt az idő alatt elvégezni, úgyhogy itt határidőt kellene kérni és ütemezni. Ha pedig csak arra szolgál ez az államadósság-bizottság, hogy egy rendkívül bizonytalan, őszintén szólva szakmailag kifogásolható módon, politikai boszorkányüldözést rendezzen, abban viszont nem leszek és nem leszünk partnerek. Ez a válaszoktól függ; akkor mérlegeljük a továbbiakban a részvételünket.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Gyüre Csaba képviselő úrnak adom meg a szót.

DR. GYÜRE CSABA (Jobbik): Köszönöm szépen, elnök úr. Tisztelt Bizottság! Steiner képviselőtársam szavaira reagálnék egy-két mondattal csak.

Abban, hogy az államadósság-növekedés miből adódott, vállalják, hogy ebben ők is részt vennének. Én felvetném, az, hogy megnézzük, miből adódik az államadósság, az egy dolog, de a felelősség kérdését is vizsgálni kell, és itt vagyunk teljesen különböző véleményen, úgy látom, az MSZP-vel. Hiszen ők éppen a felelősség elől akarnak kitérni, nem véletlenül, a 2002-2010-es időszakot vizsgálva, amikor ők voltak kormányon, az államadósság leginkább ekkor növekedett meg, nem véletlen, hogy ők maguk nem akarják a felelősség kérdését fölvetni, illetve nem akarnak abban közreműködni, hogy vizsgáljuk ki ennek a felelősségét. De attól függetlenül, hogy Steiner képviselőtársunk azt mondja, hogy az államadósság képzése maga nem lehet büntetőjogi kategória, azonban azt is látnunk kell, hogy ez valóban nem büntetőjogi kategória, de éppen Gyurcsány Ferencnek az idézett balatonöszödi beszéde vetette azt fel, hogy olyan trükköket követhettek el, ami alapján talán és valószínűsíthetően akár egy büntetőjogi vizsgálat bűncselekmények sorozatát is megállapíthatja. És bizony, itt a felelősséget vizsgálni kell. Hiszen látjuk, hova vezet az államadósság korlátlan mértékű növekedése: a görög helyzethez vezethet, amely egyrészt zavargásokhoz vezet, másrészt következménye a teljes társadalmi élet felborulása, a nyugdíjak megszűnése vagy drasztikus mértékű csökkenése, az állami alkalmazottak elbocsátása, az állami élet gyakorlatilag szinte összeomlik. Vagyis ennek olyan komoly következményei vannak, ami egy átlagos bűncselekménynél sokkal súlyosabb következményekkel jár.

S bizony, itt a felelősség kérdése az egyik legfontosabb, hiszen annak idején, amikor megalakult az első magyar kormány gróf Batthyány Lajos vezetésével, nagyon fontos volt, hogy felelős magyar minisztérium jöjjön létre. Tehát itt felelősnek kell lenni a miniszternek, a miniszterelnöknek, és bizony ezt a felelősséget viselnie kell mindenkinek, aki kormányon van. 2002-2010-ben az MSZP volt kormányon, tehát azoknak a minisztereknek, azoknak a miniszterelnököknek kell viselni a felelősséget, és szerintem minden parlamenti pártnak, amelyik a magyar demokrácia értékeit elfogadja, tudomásul kell venni, és nekik is részt kell venni ebben, akkor is, ha számukra esetleg fájó megállapításokat fog hozni a felelősség megállapítása.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Varga képviselő úrnak adom meg a szót.

DR. VARGA ISTVÁN (Fidesz): Egyetlen dologban egyetértek Steiner képviselő úrral, hogy matematikából én is elég gyöngé voltam, ezért lettem ügyvéd. *(Derültség.)* Egyebekben nem annyira.

Az indítványával kapcsolatosan, képviselő úr, a bizottságokkal, ezekkel az eseti bizottságokkal és a bizottságok nagy részével az a probléma, hogy meghallgatunk mi nagyon okos közgazdászokat, egyetemi tanárokat, és mindenkit meghallgatunk; azt hiszem, a főbizottság korábban meghallgatott itt mindenkit. S aztán elkészült az a jelentés, amit itt nézegettem jobbra-balra, de valószínű, hogy azért, mert nem vagyok közgazdász, meg matematikából gyöngé vagyok, azért nem nagyon értettem, és semmit nem állapított meg egyébként azon kívül, hogy mindenkivel leparoláztak, elbeszélgettek, mindenki elmondta, hogy nagyon sajnálja.

Azért egyetlen számot hadd mondjak! Az, hogy 2002-ben a GDP-re vetített államadósság 53 százalék volt, a szocialisták gazdálkodása után pedig ez 82 százalékra

növekedett, és 12 milliárd forinttal nőtt az adósságráta, és most itt vagyunk, ez valami elképesztő alulteljesítmény, ami történt!

Most mint ügyvéd azt mondom, és azért is említettük az ősödi beszédet, hogy az esetleges büntetőjogi – hangsúlyozom: esetleges – felelősség felmerülésekor mi lehetne a legegyszerűbb: a szándékosság. Hűtlen kezelést csak szándékosan lehet elkövetni. No de kérem szépen, itt most szerencse a szerencsétlenségben, vagy mea culpaként, Gyurcsány Ferenc elismerte, amint már idéztük, hogy hogyan történt, mint történt. Ez is példátlan a magyar politikatörténetben. Én nem emlékszem; végig lehet lapozni. Persze nem akarom összehasonlítani itt Wekerle Sándort meg Gyurcsány Ferencet, mert egészen más kategória, más világ; és azért jutott eszembe Wekerle, mert egyébként ma van a születésnapja Wekerle Sándornak, aki megszilárdította a pénzügyeket Magyarországon, és halhatatlan érdemei voltak – erről majd szeretnék napirend előtt is beszélni. Tehát nem akarom összehasonlítani Wekerlével Gyurcsány Ferencet, mert nem lehet a szezont a fazonnal összehasonlítani. De azt azért nyomatékosan hangsúlyozom, hogy nem volt még soha olyan politikai vezető, aki bevallotta és elmondta volna, hogy egyébként mindent meghamisítottak, és hazudtak, és nem akarom mondani, mit tettek még. Ez nem jelenti természetesen azt, hogy ennek a bizottságnak vagy a magyar parlamentnek a felelősség kérdésében állást kell foglalni, erről szó sincs, senki ne gondoljon ilyenre. Itt egyszerűen arról van szó, hogy a hatályos büntető törvénykönyvi tényállások szerint van-e olyan, ami esetlegesen felveti a miniszterelnöknek vagy másoknak, a pénzügyminiszternek, mondjuk, a büntetőjogi felelősségét. Ezt kell majd, nem nekünk megvizsgálni, képviselő úr, teljesen igaza van, nekünk erre nincs kompetenciánk; sőt még ott tartunk, hogy ha a bizottságba nem jön el valaki, az a státútumunk, sőt az Országgyűlésnek még mindig nincs is jogszabálya, akkor nem jön el; azt mondja, hogy „na és?“, ahogy annak idején Horn Gyula mondotta volt, amikor kiderült, hogy III/III-as – de nagyon elszaladtam.

A lényeg tehát az, hogy szerény véleményem szerint minenkünk a jelentést kell elfogadni, és ezt követően majd az arra illetékesek el fogják dönteni, hogy egyáltalán felmerül-e, van-e alapos gyanú vagy nincs.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Mátrai Márta alelnök asszony kért szót, utána Steiner Pál és Pösze képviselő úr. *(Dr. Steiner Pál: Megvárom Pösze képviselő urat is.)*

DR. MÁTRAI MÁRTA (Fidesz): Köszönöm a szót. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! A Steiner képviselő úr által elmondottakra néhány gondolatot mondanék csak. Nevezetesen azt, hogy a mi feladatunkat és hatáskörünket az alkotmányügyi bizottság határozta meg, és mivel a birtokunkban van egy szakbizottságnak a véleménye, ez pedig a Számvevőszéki és költségvetési bizottság albizottsága, én azt gondolom, ez alapján nekünk a jogkérdésekkel kell foglalkozni, hiszen ez tartozik a feladat- és hatáskörünkbe. *(Dr. Varga István: Persze.)* Tehát semmi olyat nem tudok elképzelni, és nem is javaslom, nem is fogom megszavazni, hogy bárkiket ide kérjünk be a bizottság elé és hallgassuk meg, annál is inkább, mivel ezt széleskörűen megtette az előbb említett albizottság. Az az albizottság kitért arra is a jelentésében a 4. oldalon – és felhívom képviselő úr figyelmét, hogy olvassa el a 17. oldaltól kezdve, amikor az előző kormánytagokat meghallgatták, és végül is a véleményüket ott kifejtették –, itt a 4. oldalon szerepel az államadósság alakulása 2002-2010 között, tehát részletesen vizsgálta az előző albizottság, hogy mi volt ennek az oka, amikor is kimondja, hogy a mindenkori kormányzatok gazdaságpolitikai döntései a költségvetésihiány-növekedés, az árfolyam, a kamat és az inflációs környezet alakulását egyaránt befolyásolták. És ez vezetett odáig, hogy 53 százalékról 80 százalék fölé nőtt az államadósság, aminek okait már az előttem szólók részletesen kibontották. S erre tekintettel kell nekünk megfogalmaznunk azt, hogy milyen jogi felelősséget gondolunk mi ezzel kapcsolatban, és természetesen majd az

illetékes hatóság, az ügyészség vagy a bíróság lesz hivatott arra, hogy e jelentésünk, illetve javaslatunk alapján bármiféle döntést hozzon.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Pösze képviselő úrnak adom meg a szót.

PŐSZE LAJOS (független): Köszönöm szépen. Azt gondolom, itt összefüggenek dolgok. Összefügg az, hogy hogyan alakult az államadósság összességében, és hogy milyen konkrét, egyedi hibás döntések voltak. Hiszen a sok hibás – most akkor finoman fogalmaztam még, hogy hibás –, rossz döntés együtt eredményezte összességében azt a hatást, aminek ez a katasztrofális következménye lett.

Mindenekelőtt azt azért leszögezném – a vizsgálóbizottság munkájában részt vehettem, és meg tudom erősíteni –, az nem felel meg a valóságnak, amit Steiner képviselő úr mond, hogy az államadósság máshol is ilyen módon alakul Európában, hogy ez egyáltalán nem példátlan. Határozottan, világosan le kell szögeznünk, hogy abban a gazdasági struktúrában és olyan kondíciókban, amiben Magyarország volt, ilyen kitettség mellett, ilyen adósságtörlesztő kapacitás mellett ez példátlan egész Európában. Igen, van olyan ország, ahol kétszer ennyi a GDP-re vetített államadósság, de annak az országnak a törlesztő képessége is, akkor is látható volt, meg most is látható, hogy kétszer akkora. Tehát igenis, hiba volt az államadósság megemlése, az eladósodás rossz döntés volt. Elvárható lett volna minden időközi kormánytól, miniszterelnöktől, pénzügyminisztertől, hogy ezeket a döntéseket, ezek hatásait átlássa. Hiszen gondoljunk bele: évről évre látja valaki, hogy több és több és több az államadósság. Minimum a harmadik évnél azt mondja, hogy gyerekek, álljunk meg, vagy a negyedik évnél! Aki nem mondja ezt, az igenis valamit elkövet. Hogy mit követ el, hát a tisztelt bizottság, illetve elsősorban a jogász kollégák meg majd a felkért szakértők vonalán tudunk ebben továbbhaladni. De itt nagyon durva és a nemzet érdekeit alapjában sértő és minimum kimondottan súlyos gondatlanság történt.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Steiner Pál alelnök úrnak adom meg a szót.

DR. STEINER PÁL (MSZP): Azzal szeretném kezdeni, hogy tegnap voltam egy kiváló koncerten, ahol Koncz Zsuzsa azt énekelte, hogy „volt egy jó napom”. Úgyhogy bármennyire is tetszenek akarni, ma nem lehet engem fölidegesíteni, mert tegnap volt egy jó napom, voltam egy nagyon jó koncerten. De néhány dilemmámat hadd osszam meg önökkel.

Az első, hogy itt az alkotmányügyi bizottság ülésén mindig zavarban vagyok, amikor hozzá kell szólnom, mert lényegében az ember kétféleképpen közelítheti meg a kérdéseket: vagy nem felejt el, hogy jogi végzettsége van, és adott esetben praktizáló ügyvéd, és valamikor rátette a kezét a gömbre, hogy az igazságot szolgálja a tudásával, vagy elfelejti, és politikusként blödliségeket mond. Politikusként persze joga van az embernek bármit mondani, tehát én ezen egyáltalán nem csodálkozom, hogy Varga képviselő úr, Gyüre képviselő úr bárhonnan eljut Gyurcsány Ferenchez; ez olyan kommunikációs gyakorlat, mint a C-vitamin összekapcsolása az Északi-sark felfedezésével. Higgyék el, én is meg tudom ezt csinálni két perc alatt – nem sok értelmét látom.

Kettő. A konkrét ügyekre visszatérve, és azért mondtam a kollégák felelősségét, mert hogy egy ilyen szakértői véleményt Menczel Mónika dr. aláírt, ehhez azért nagy bátorság kell. Mert két klasszikus büntetőjogi alapelvet azért figyelembe kellene venni még a Code Pénalból: az egyik, hogy nincs bűncselekmény törvény nélkül, és a másikat már nem mondom. Tehát először is arra kellene rámutatni, hogy melyik az a jogszabály, amelynek alapján az államadósság növekedése elkövetési tárgy. Melyik a büntető törvénykönyvben az a hely, amelyik megnevesíti? Merthogy emlékeznek rá a kollégák, a büntető törvénykönyvben –

talán Gyüre képviselő úr is emlékszik rá – van egy ilyen nevesített bűncselekmény, ezt hívják különös résznek. Tehát ezt kellene tisztázni. Utána tisztázni kellene a tényállást, a történeti tényállást, hogy hogyan alakult ez ki. Aztán tisztázni kellene, hogy milyen oksági összefüggések vannak a releváns tények között, ha büntetőjogi logikát veszek alapul. Csak azért mondtam el ezeket a sorokat, és nem is folytatom tovább, mert itt nyilvánvalóan mindenki tudja, hogy én mire gondolok. Tehát az első nagy kérdés ez.

Ami pedig a cselekményeket illeti, nézzék, példákat én is tudok mondani. Talán emlékeznek rá, hogy az első Orbán-kormány idején volt egy cég, amelyik felszámolás alatt állt, úgy hívták, hogy Vegyépszer, pillanatokon belül a legprosperálóbb magyar útépítő cég lett, amikor megkapta a kizárólagos jogot a magyar autópályák építésére. Ezzel teljes mértékben kivonták az autópálya-építés számítási módját és beszámítását a magyar költségvetési rendszerekből. Ugye, ezeket is meg lehetne vizsgálni; ezért érdemes ezt így végigtekinteni.

Ami a maastrichti ismérveket illeti, persze, Pösze képviselőtársamnak igaza van, hogy nem egyformák a gazdasági erőképessegek. De azért mégiscsak két vagy három napja hallottam egy világhírű közgazdásztól valamelyik műsorban, hogy a maastrichti normák, a maastrichti küszöbértékek ma már Európa összes országára igazándiból nem vehető figyelembe, beleértve az államadósság határait.

S végül egy dolgot hadd említsek meg, nem azért, hogy az elnök urat cikizzem, félreértés ne essék, de ha már elkezdünk egy ilyen tárgykört vizsgálni, akkor a deviza-albizottságot hívnám föl példának: ott hetek óta folyik egy ilyen gondolkodás. Meghallgattunk bankelnököket, holnap meghallgatjuk a PSZÁF volt és jelenlegi vezetőit, tettünk javaslatot, és nem utálta el még a többség, hogy Varga Mihály volt pénzügyminisztert is meghallgassuk. Egy ilyen típusú vizsgálatban én partner lennék. De ne haragudjanak, az, hogy benne van egy papírban, és minden tiszteletem a szakértő asszonyé vagy hölgyé – nem akarom őt bántani –, de ez a papír jelen pillanatban nekem „A tanú” ürgebörbe bújtatott aknáját juttatja eszembe; erről többet nincs erről mit beszélni.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Csak annyit tennék hozzá, hogy elfogadott munkaterv alapján halad a bizottság, tehát azt gondolom, ezeket a javaslatokat alapvetően az első ülésen tisztáztuk. Kifejezetten tisztáztuk a meghallgatások kérdését, és arra tekintettel döntött úgy a bizottság, hogy nem kíván újabb meghallgatásokat tartani, hogy akiket újból meghallgatnánk, azokat egyébként a Számvevőszéki és költségvetési bizottság már egyszer meghallgatta. És éppen alelnök úr hívta fel a figyelmet, hogy itt jogászok és nem közgazdászok ülnek. Nem értem tehát, hogy ha ez az alapvetése, akkor a meghallgatásoknak pontosan milyen értelme lenne jogászok és közgazdászok között egy ilyen albizottság munkája tekintetében.

Gruber képviselő úr kért szót.

DR. GRUBER ATTILA (Fidesz): Köszönöm szépen, elnök úr. Ellentétben Steiner képviselő úrral, én nem koncerten voltam, hanem szélcsatornában tegnap, úgyhogy én is kicsit immunis vagyok a fölvetésekre. *(Dr. Steiner Pál: Mi az a szélcsatorna? – Közbeszólás: Repült.)* Szeretnék lényegi pontosítást tenni rögtön az elején. Kedves Steiner úr, az ürgebörbe nem aknát, hanem kémeket varrtak *(Dr. Steiner Pál: Lehet.)*, tehát e tekintetben pontosítanék. *(Dr. Steiner Pál: De a lényeg ugyanaz.)*

Komolyra fordítva: ön felvetette, hogy hol is a felelősség kérdése, és ennek kapcsán visszamennék egy alkotmányjogi stúdiumnak a kérdéskörére, hogy a jogalkotó szándéka vajon különbséget tesz foglalkozás és foglalkozás között, különbséget tesz elkövetési tárgy és elkövetési tárgy között e tekintetben? Hiszen fölveti azt, hogy az államadósság nincs nevesítve a Btk.-ban, a különös részében. De hát olyan sincs, mondjuk, mint „lopott gyári szoftver felhasználásával Mercedes gépjármű eltulajdonítása”. Itt arról szól a történet, hogy a

jogalkotó léptet-e egy olyan elemet a büntetőjog rendszerébe, hogy vannak normális, hétköznapi bűncselekmények, és vannak olyan bűncselekmények, amelyeknek ugyanaz a törvényi tényállása, csak éppen nem a névtelen, sokadik ember követi el, hanem mondjuk, az ország vezetésével megbízott miniszterelnök vagy illetékes miniszter. És szerintem itt a nagy kérdés, hogy kivehető-e; kivehető-e csak azért, mert nem egy hétköznapi történet, ami az elmúlt esztendőben sajnos megtörtént az országban; kivehető-e ez az általános büntetőjogi, az általános törvényalkotói gondolkodásból? Hogy mindenki elkövethet egyfajta bűncselekményt, kivéve, mondjuk, egy miniszterelnököt vagy egy illetékes minisztert? És én azt hiszem, itt van az a kérdés, amit át kellene gondolnia Steiner képviselő úrnak, hogy nem az államadósság növekedése című különös törvényi tényállást kellene keresni a Btk.-ban, hanem azt, hogy volt-e bármiféle törvényalkotói szándék, hogy megkülönböztessünk foglalkozás és foglalkozás között ezekben a törvényi tényállásokban. És valóban nem az a dolgunk, ennek a bizottságnak nem az a dolga, hogy akár az ügyészség, akár a rendőrség, akár a bíróság szerepét átvegye. Én azt hiszem, ez fontos, és mint politikusokból álló testület nagyon fontos, hogy erre rámutassunk.

Higgye el, nagyon sokat beszélgettem az elmúlt esztendőben és a közelmúlt napjaiban is nagyon sok emberrel, és mindenki azt kérdezi, hogy hogyan van az, hogy apróbb, a társadalom szempontjából viszonylag kis súlyú bűncselekményeket folyamatosan nyomon követnek, ezeknek a bűncselekményeknek az elkövetőit utoléri a számon kérés, miközben az ilyen típusú, mint ami ebben az anyagban van – és ellentétben önnel, szerintem ez egy nagyszerű anyag –, az ebben a szakértői anyagban meghatározottak tekintetében pedig miért nem működik a jogalkotó. Mást gondol a jogalkotó egy ilyen típusú és ilyen súlyú bűncselekmény esetén? És azt hiszem, itt van a stratégiai ellentét közöttünk, hogy én nem hiszem, hogy közülünk bármelyik jogalkotó ki akarná venni, ki akarta volna venni egy büntető törvénykönyvből, hogy egészen másképpen ítéltszik meg, ha ezt egy úgynevezett átlagos állampolgár követi el, és természetesen a Btk. nem vonatkozik, mondjuk, a kormánytagokra. Én nem hiszem, hogy közülünk ezt bárki is komolyan tudná venni.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Tekintettel arra, hogy több hozzászólási szándékot nem látok, Steiner alelnök úrnak volt két javaslata, illetve Gyüre Csabának volt szintén egy javaslata, ezekről fogunk dönteni. Kérem képviselő uraktól, hogy ha nem pontosan idézném a javaslatot, akkor ezt fogalmazzák meg pontosan.

Szavazás a felmerült indítványokról

Az egyik javaslata Steiner alelnök úrnak arra vonatkozott, hogy a bizottság ne a jelentés beterjesztésével és elfogadásával folytassa a munkaterv szerinti munkáját, hanem újabb meghallgatásokat tartson. *(Dr. Steiner Pál: Igen.)* Én azt javaslom, először döntsünk arról, hogy tartunk-e meghallgatásokat. Alelnök úr javaslata a pénzügyminiszterekre vonatkozott. *(Dr. Steiner Pál: Igen. Is.)*

Kérdezem a bizottság tagjait, egyetértenek-e azzal a javaslattal, hogy az albizottság tartson meghallgatásokat. *(Szavazás.)* 2 igen. Ki nem ért egyet ezzel? *(Szavazás.)* 6-an nem értettek egyet vele, 2-en egyetértettek, tekintettel arra, hogy a másik bizottság már meghallgatásokat tartott.

A második javaslata pedig alelnök úrnak a meghallgatásokat olyan módon is lehetőségként megteremtette volna, hogy az már a 2010 utáni időszakra is és az államadósság tendenciáinak alakulására is folytatódna. Itt azt jegyezném meg, hogy ez ebben a pillanatban az én értelmezésem szerint nem hatásköre az albizottságnak az alkotmányügyi bizottság javaslata alapján. Emellett természetesen dönthet így a bizottság.

Kérdezem tehát, ki ért egyet alelnök úrnak ezzel a javaslatával. *(Szavazás.)* 2-en értenek egyet. Ki nem ért egyet? *(Szavazás.)* 6-an nem értenek egyet.

Gyüre Csaba alelnök úrnak arra vonatkozott a javaslata, a jelentésben fogalmazzuk meg azt, hogy az alkotmányügyi bizottság, illetve azon keresztül a Számvevőszéki és költségvetési bizottság figyelmébe ajánlanánk azt, hogy az államadósság kérdésében esetlegesen egy közös bizottság, albizottság felállítására nyíljon lehetőség. Azt gondolom, azt, hogy a jelentésünkben ezt megfogalmazzuk, és utána ezek a bizottságok eldöntsék, hogy ezzel mit és hogyan kezdenek, ezt magam azért is tudom támogatni, mert ez, azt gondolom, részben válasz alelnök úrnak is: szerintem a mi mostani albizottságunknak ugyanis nincs hatásköre azokra a kérdésekre, amiről alelnök úr szólt. Természetesen a két nagy bizottság dönthet úgy, hogy egy ilyen bizottság létrehozásával erre egy hatáskört érintő és hatáskört tartalmazó albizottságot hoz létre. Ezt mi eldönteni nem tudjuk, a jelentésben szerepeltetni tudjuk mint egy felmerült javaslatot az albizottságban.

Kérdezem, ki ért egyet ezzel a javaslattal. *(Szavazás.)* Ebben egyhangú döntés született.

A következő, munkaterv szerinti bizottsági ülésre tehát már a jelentéstervezet kerülne beterjesztésre, aminek az alapját én a szakértői anyag, illetve a Számvevőszéki és költségvetési bizottság elfogadott jelentése alapján, valamint az itt ma elhangzottak alapján javasolnám összeállítani. Kérdezem, ezzel az irányelvvel egyetért-e a bizottság. *(Szavazás.)* 7 igen. Ki nem ért egyet? *(Szavazás. – Nincs ilyen.)* Ki tartózkodott? *(Szavazás.)* Egy tartózkodás mellett a bizottság ezt elfogadta.

Az „egyebekben” kérdezem, van-e esetleg valakinek kérdése, észrevétele. *(Nincs ilyen jelzés.)* Nem látok ilyet.

A bizottsági ülést berekesztem. Várhatóan vagy a jövő keddre, vagy az azutáni hét keddjére tudjuk a következő bizottsági ülést összehívni. Ahogy a jelentés elkészül, képviselőtársaim részére természetesen azonnal el fogjuk küldeni.

Köszönöm szépen.

(Az ülés befejezésének időpontja: 9 óra 14 perc)

Dr. Cser-Palkovics András
az albizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Prin Andrea